

אוֹי לְרָשָׁעִים שְׁאִין יוֹדְעִים הַעֵת
שֶׁל אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וְלֹא מַשְׁגִּיחִים
לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂיהֶם בְּעוֹלָם עַל
הַתְּקוּן שֶׁצָּרִיךְ לְעוֹלָם וּלְתִקְוֵן
הַמַּעֲשֵׂה בְּאוֹתָהּ הַדְּרָגָה שֶׁרְאוּיָהּ
לוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא
יוֹדְעִים.

וְעַל כֵּן נִתְּן הַכֹּל בְּרִצּוֹנָם שֶׁל בְּנֵי
הָאָדָם, שֶׁפְּתוּב מִבְּלֵי אֲשֶׁר לֹא
יִמָּצֵא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר
עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֵאשׁ וְעַד סוּף.
וּמִשּׁוּם כֵּךְ שְׁאוֹתָם הַמַּעֲשִׂים לֹא
נַעֲשׂוּ לְתִקְוֵן בְּדִרְגָּתָם כְּרְאוּיָהּ
שֶׁיִּכְלַל הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה בְּדִרְגָּה הַזֹּאת
שֶׁלֹּא כְּתִקְוֵן, אֲלֵא כְּפִי רְצוֹן
הָאָדָם.

מָה פְּתוּב אַחֲרָיו? יִדְעָתִי כִּי אֵין
טוֹב בָּם כִּי אִם לְשִׂמּוּחַ וְלַעֲשׂוֹת
טוֹב בְּחַיָּיו. יִדְעָתִי כִּי אֵין טוֹב
בָּם, בְּאוֹתָם הַמַּעֲשִׂים שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ
כְּרְאוּיָהּ. כִּי אִם לְשִׂמּוּחַ, בְּכֹל מָה
שֶׁיִּבְאָ עֲלָיו וְלִתֵּת הַוְדָּאָה
לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא וְלַעֲשׂוֹת טוֹב
בְּחַיָּיו. שֶׁהָרִי אִם אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה
גוֹרֵם לוֹ רַע, מִשּׁוּם אוֹתָהּ הַדְּרָגָה
שֶׁמִּמֶּנָּה עָלָיו, יֵשׁ לוֹ לְשִׂמּוּחַ בּוֹ
וּלְהוֹדוֹת עָלָיו, שֶׁהוּא גֵרֵם
לְעַצְמוֹ, וְהוּא הוֹלֵךְ בְּלֵי יָדֵיעָה
כְּצַפּוֹר הַזֶּה בְּתוֹךְ מַלְכָּדָת.

וְכֵן זֶה מִנְיַן לָנוּ? שֶׁפְּתוּב (שם ט)
כִּי גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ
כְּדָגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בְּמִצּוּדָה רְעָה
וְכִצְפָּרִים הֶאֱחָזוֹת בְּפֶתַח כְּהֵם
יִיקָשִׂים בְּנֵי הָאָדָם לְעַת רְעָה
כְּשֶׁתְּפוּל עֲלֵיהֶם פְּתָאוּם. כִּי גַם
לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ, מָה זֶה
עֵתוֹ? עֵתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה
שֶׁעוֹשֶׂה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֶת הַכֹּל
עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ. וּמִשּׁוּם כֵּךְ הֵם
כְּצַפָּרִים הֶאֱחָזוֹת בְּפֶתַח. וּמִשּׁוּם
כֵּךְ אֲשֶׁרִי אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים
בְּתוֹרָה וְיוֹדְעִים דְּרָכֵי וְשִׁבְלֵי
הַתּוֹרָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן לְלַכֵּת
בָּהּ בְּדִרְגָּה הָאֵמֶת.

וְיִי לוֹן לְחַיִּיבָא דְלֹא יָדְעִין עֵת דְּהָהוּא
עוֹבְדָא, וְלֹא מַשְׁגִּיחִין לְמַעַבְד עוֹבְדֵיהוֹן
בְּעֵלְמָא עַל תְּקוּנָא דְאַצְטְרִיךְ לִיהַ לְעֵלְמָא.
וְלֹא תְקַנָּא עוֹבְדָא בְּהָהוּא דְרָגָא דְאִתְחַזִּי לִיהַ.
מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְלֹא יָדְעִין.

וְעַל דָּא אֲתִיְהִיב כְּלָא בְּרַעוּתְהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא.
דְּכְתִיב, מִבְּלֵי אֲשֶׁר לֹא יִמָּצֵא הָאָדָם אֶת
הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֵאשׁ וְעַד סוּף.
וּבְגִין כֵּךְ דְּאִינוּן עוֹבְדִין לֹא אֲתַעֲבִידוּ לְאִתְקַנָּא
בְּדִרְגֵיהוֹן כְּדְקַחְזִי, דִּיתְכְּלִיל עוֹבְדָא דָּא
בְּדִרְגָּא דָּא, דְלֹאוּ כְּתִקְוֵן אֲלֵא כְּפּוּם רַעוּתָא
דְּבַר נֶשׁ.

מָה כְּתִיב בְּתַרְיָה יִדְעָתִי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי
אִם לְשִׂמּוּחַ וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו. יִדְעָתִי
כִּי אֵין טוֹב בָּם, בְּאִינוּן עוֹבְדִין, דְלֹא אֲתַעֲבִידוּ
כְּדְקָא יָאוּת. כִּי אִם לְשִׂמּוּחַ, בְּכֹל מָה דִּיִּתִּי
עָלָיו, וְלִמְיָהּ הַוְדָּאָה לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא.
וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו, דְּהָא אִי הָהוּא עוֹבְדָא
גְּרִים לִיהַ בִּישָׂא, בְּגִין הָהוּא דְרָגָא דְקָא מִמֶּנָּא
עָלָיו, אִית לִיהַ לְמַחְדֵי בִיָּה, וְלֹא וְדָאָה עָלֵיהַ.
דְּאִיהוּ גְּרִים לִיהַ לְנַפְשִׁיהַ, וְאִיהוּ אֲזִיל בְּלֹא
יִדְיעָא, כְּצִיפְרָא דָּא בְּגוֹ קוּסְטִירָא.

וְכֵן דָּא מִנְיַן, דְּכְתִיב, (קהלת ט) כִּי גַם לֹא יָדַע
הָאָדָם אֶת עֵתוֹ, כְּדָגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים
בְּמִצּוּדָה רְעָה וְכִצְפָּרִים הֶאֱחָזוֹת בְּפֶתַח כְּהֵם
יִיקָשִׂים בְּנֵי הָאָדָם לְעַת רְעָה כְּשֶׁתְּפוּל עֲלֵיהֶם
פְּתָאוּם. כִּי גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ. מָאִי
עֵתוֹ, עֵתוֹ דְּהָהוּא עוֹבְדָא דְקָא עֲבִיד. כְּמָה
דְּאִתְּ אֲמַר, אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ, וּבְגִין כֵּךְ
אִינוּן כְּצַפָּרִים הֶאֱחָזוֹת בְּפֶתַח. וּבְגִין כֵּךְ זְכָאִין
אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא, וְיָדְעֵי אוּרְחוּיָהּ
וְשִׁבְלֵיהּ דְּאוּרִייתָא דְמִלְכָּא עֲלָאָה, לְמִיָּהּ בְּהַ
בְּאִרְחַ קְשׁוּט.